

> Retouradres Postbus 30155, 9700 LG Groningen

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. **Persoonsgegevens**
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Contact

Persoonsgegevens
accountmanager

Persoonsgegevens
beleidsadviseur

uw brief van
5 juli 2023

uw kenmerk
38452012

Onze referentie
P...

Bijlagen

datum : januari 2024
onderwerp: Uitvoeringstoets wetsvoorstel verbetering aansluiting
beroepsonderwijs-arbeidsmarkt.

Geachte **Persoonsgegevens**,

Met uw brief van 5 juli 2023, kenmerk 38452012, hebt u gevraagd om een uitvoeringstoets op het wetsvoorstel verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt.

Het wetsvoorstel behelst de volgende punten:

- Aanpassing van de regels rondom de onderwijstijd;
- Mogelijkheid van het aanbieden van verkorte opleidingen;
- Het loskoppelen van keuzedelen;
- Het mogelijk maken van het volgen van een deel van een opleiding (loopbaanbegeleidende leerweg);
- Informatieverschaffing en monitoring.

Gezien de complexiteit van het wetsvoorstel, met name voor wat betreft het deel van de loopbaanbegeleidende leerweg, is de brief later opgeleverd dan gewenst. Dit is afgestemd met uw medewerkers.

Verder is afgesproken dat de kosten later opgeleverd zullen worden zodat er geen verdere vertraging ontstaat om dit door te geleiden naar de CWIZO. Hiervoor is met name de uitspraak over uitvoerbaarheid en maakbaarheid noodzakelijk. De kostenparagraaf van de brief is om deze reden nog niet gevuld.

Conclusie van DUO

Het wetsvoorstel heeft betrekking op 5 verschillende onderdelen die alle vijf de aansluiting van het beroepsonderwijs en de arbeidsmarkt verbeteren, maar wel los van elkaar ingevoerd kunnen worden. Systeemtechnisch kunnen ze ook los van elkaar beoordeeld worden. Ik zal om deze reden de 5 punten apart behandelen. Ik heb begrepen dat de beoogde invoerdatum, voor zover mogelijk, 1 augustus 2025 is.

- 1) 1. Het deel betreffende de regels rondom de onderwijstijd is maakbaar, haalbaar en uitvoerbaar omdat de systemen van DUO niet geraakt worden.
2. Hetzelfde geldt voor het punt betreffende informatieverschaffing en monitoring. Uit de memorie van toelichting blijkt dat het CBS voor deze taak geen aanvullende informatie van DUO nodig heeft. 2. de verkorte

opleidingen verwacht ik voorsnog geen extra werk. Omdat de kennis, kunde en vaardigheden van de verkorte opleidingen gelijk zijn aan de opleidingen met een reguliere lengte kan dezelfde erkende opleidingscode gebruikt worden. De instellingen zullen alleen een andere verwachte einddatum aan DUO moeten doorgeven. Op basis van de op deze wijze ontvangen informatie kan eventuele gewenste beleidsinformatie worden opgeleverd. Ik verwacht dan ook dat ook dit deel van het wetsvoorstel haalbaar, maakbaar en realiseerbaar is.

3. Voor het innen van de kostendekkende vergoeding door DUO namens de Inspectie van het onderwijs is een alternatief gevonden welke ambtelijk met uw medewerkers is besproken en in deze brief uiteengezet wordt. Op deze wijze is ook dat deel van het voorstel uitvoerbaar.
4. Bij het loskoppelen van de keuzedelen is aangegeven dat een relatie met een kwalificatie gewenst is. Nadrukkelijk is door het veld gesteld dat dit in samenspraak met het SBB (samenwerkingsorganisatie beroepsonderwijs bedrijfsleven) moet gebeuren. De benodigde gegevens zijn aanwezig bij de SBB en dit deel is maakbaar en haalbaar per 1 augustus 2025.
5. Wat betreft het onderdeel niet bekostigde opleidingen zijn de beoogde wijzigingen maakbaar per 1 augustus 2025. Wat betreft de haalbaarheid zal er wel nog nadere afstemming met de softwareleveranciers en/of instellingen plaats moeten vinden.

Inhoud van het wetsvoorstel

Het wetsvoorstel behelst 5 onderdelen. Al deze onderdelen beogen de aansluiting van het beroepsonderwijs met de arbeidsmarkt te verbeteren. De verschillende onderdelen hoeven niet gelijktijdig in te gaan, maar kunnen los van elkaar ingaan. Wel zijn er voor deze maatregelen aanpassingen in de wet en regelgeving nodig.

Onderwijstijd

In dit wetsvoorstel worden de regels rondom onderwijstijd aangepast, zodat ook nieuwe leer- en werkvormen in innovatieve en hybride leercontexten kunnen worden aangeboden tijdens de opleiding. De verplichte uren begeleide onderwijstijd in het eerste studiejaar worden afgeschaft en wordt het mogelijk om meer uren te besteden aan nieuwe leer- en werkvormen in innovatieve en hybride leercontexten.

Verkorte opleidingen

Het wetsvoorstel regelt dat kennis en kunde die studenten al hebben, gebruikt wordt. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan studenten die instromend vanuit de havo of vwo een hoger studietempo aankunnen of volwassenen met de nodige leer- en werkervaring, die na jaren van werken in een sector een overstap willen maken naar een andere beroep.

Loskoppeling keuzedelen

Keuzedelen zijn een onderdeel van de beroepsopleiding, waarmee ontwikkelingen op de arbeidsmarkt snel een plek kunnen krijgen in het onderwijsprogramma. Op dit moment is een significant deel van de keuzedelen formeel nog gekoppeld aan kwalificatiedossiers. Het aanbod van keuzedelen dat een instelling aan haar studenten kan doen, is daardoor begrensd. Met aanpassing van de regels voor keuzedelen in dit wetsvoorstel krijgen instellingen meer vrijheid om te bepalen welke keuzedelen passend zijn bij een opleiding of voor een student. Ook wordt mogelijk dat studenten de keuze voor een keuzedeel gedurende de opleiding maken of aanpassen. Hierdoor kunnen de nieuwste ontwikkelingen op de arbeidsmarkt onderdeel zijn van de beroepsopleiding en wordt de student beter voorbereid op de arbeidsmarkt.

Niet-bekostigde opleidingen

In het wetsvoorstel wordt geregeld dat er alleen een deel van een beroepsopleiding kan worden gevolgd. Dit is interessant voor werkenden en werkzoekenden die behoefte hebben aan bij- of omscholing. De huidige regels voor het niet-bekostigd onderwijs bieden al mogelijkheden om alleen een deel van een opleiding te volgen, maar zijn nog niet geheel passend. Met de aanpassingen in dit wetsvoorstel kan het mbo-onderwijs beter aansluiten op de wensen van werkenden, werkzoekenden en werkgevers. Tevens wordt geregeld dat de 'andere leerweg', beter bekend als 'derde leerweg', voorzien wordt van een officiële naam: de loopbaanbegeleidende leerweg (LBL). Ook wordt een aantal voorwaarden voor de LBL aangepast zodat deze passen bij het aanbieden van een deel van de opleiding. Daarnaast wordt het mogelijk om een diploma-erkenning zonder studentinschrijving te behouden en wordt geregeld dat instellingen die over een diploma-erkenning beschikken, bij vernieuwing van die kwalificatie geen nieuwe aanvraag voor een erkenning hoeven in te dienen. Ook is er sprake van een kostendekkende vergoeding die scholen in bepaalde gevallen moeten betalen.

Informatieverschaffing en monitoring

Om na te gaan in hoeverre het beroepsonderwijs aansluit op de arbeidsmarkt, is statistische informatie over de arbeidsmarktsituatie van studenten na het afronden en verlaten van het mbo van belang. Het CBS publiceert daarover onder andere in een dashboard. Om het onderwijs beter te kunnen laten aansluiten op de arbeidsmarkt is het voor mbo-instellingen nodig dat deze informatie op het niveau van de instelling wordt gepresenteerd.

Reactie Inspectie van het Onderwijs en Accountantsdienst Rijk

De reactie van de Inspectie is opgenomen in de bijlage. De ADR heeft niet gereageerd. Hierbij merk ik opdat de ADR enkel reageert als zij daar aanleiding toe ziet.

Consequenties voor DUO

Zoals al eerder gemeld worden de consequenties voor DUO per onderdeel van de wet bekeken.

Aanpassing onderwijstijd.

Het wetsvoorstel zorgt ervoor dat instellingen meer vrijheid krijgen om hun lesprogramma's anders in te richten. Het verplichte aantal uren aan BOT (begeleide onderwijs tijd) en BPV (beroeps praktijk vorming) is lager en het aantal overige uren neemt toe. DUO legt alleen de totale studieduur per opleiding vast. De BOT, BPV of overige uren worden niet apart vastgelegd. Deze wijziging heeft dan ook geen gevolgen voor DUO.

Verkorte opleidingen

Bij verkorte opleidingen is aan het eind de kennis, kunde en vaardigheid van de student gelijk aan de kennis, kunde en vaardigheid van de reguliere opleiding. Het bevoegd gezag van de instelling kan bepalen of er een verkorte variant van een beroepsopleiding wordt verzorgd. De bijkomende voorwaarden tot toelating worden vooraf kenbaar gemaakt door het bevoegd gezag.

De belangrijkste wijziging is dat de instelling niet meer de verplichting heeft om de volledige beroepsopleiding te geven als de wens er ligt om ook een verkorte opleiding aan te bieden.

De instellingen kunnen de verwachte einddatum aanpassen als er een verkorte opleiding wordt gevolgd door de student. Dit kan ook nu al en ook dit heeft verder geen impact bij DUO.

Loskoppelen keuzedelen

Al in 2019 is gestart op verzoek van OCW om keuzedelen niet meer direct te koppelen aan kwalificaties. De facto lijkt het dat de loskoppeling systeemtechnisch al is gerealiseerd. Echter voor 2019 is deze koppeling er nog wel en deze zal ook blijven bestaan. Verder is het nu de bedoeling dat er een koppeling komt naar de kwalificatie waarvoor het keuzevak oorspronkelijk wordt ontwikkeld. De nieuwe koppeling zorgt ervoor dat er systeemtechnisch een nieuwe koppeling moet komen tussen keuzedelen en kwalificaties. Het vastleggen van de nieuwe koppeling is noodzakelijk zodat afnemers, bijvoorbeeld het leeroverzicht, de opleidingen kunnen blijven categoriseren. Ook de instellingen geven aan hier behoefte aan te hebben. Nadrukkelijk is door het veld aangegeven dat dit in samenspraak met het SBB moet gebeuren. De keuzevakken die na 2019 zijn ontwikkeld hebben geen koppeling met een kwalificatie binnen RIO. Ik adviseer u om de koppeling tussen keuzevak en de kwalificatie waarvoor hij oorspronkelijk was ontwikkeld alsnog, met terugwerkende kracht tot stand te laten komen voor de keuzedelen die systeemtechnisch geen koppeling hebben op dit moment. Door de koppeling alsnog vast te leggen zijn er geen 'zwevende' keuzevakken meer in RIO. De SBB heeft de benodigde gegevens reeds, maar geeft aan dat er wel uitzonderingen zijn met betrekking tot boven-sectorale keuzedelen. Deze zijn ontwikkeld voor meerdere kwalificaties en worden daarom niet gekoppeld aan een kwalificatie. Denk aan keuzedeel Papiaments. Dit zal verder met de SBB besproken worden. Ik ga er vanuit dat het maakbaar en haalbaar is om keuzedelen te koppelen aan de kwalificaties waarvoor het ontwikkeld is.

Niet-bekostigde opleidingen

Zoals ook beschreven staat in het wetsvoorstel is het straks mogelijk dat een student een keuzevak volgt bij een andere ROC dan degene waar hij onderwijs volgt. Bij de invoering van de doorlopende leerlijnen bleek dat zodra een leerling vakken ging volgen op een ROC hij ook een inschrijving moest hebben zodat hij ook daadwerkelijk daar zijn lessen kon volgen. Ook als de VO-inschrijving leidend was voor onder andere de bekostiging. Anders gezegd, een administratieve (extra) inschrijving was noodzakelijk. Ik verwacht dat dit ook het geval zal zijn bij het volgen van een keuzevak bij een andere instelling. Dit is mogelijk mits de inschrijvingen niet dezelfde ingangsdatum hebben, maar bijvoorbeeld op 1 respectievelijk 2 augustus ingaan in plaats van beide op 1 augustus.

De wijzigingen voor de niet bekostigde opleidingen in ROD betreffen het introduceren van de mogelijkheid om te registreren of een student de volledige opleiding of een deel van de opleiding volgt in de loopbaanbegeleidende leerweg. Daarnaast wordt de mogelijkheid geïntroduceerd om te registreren of er een mbo-verklaring al dan niet met of zonder praktijkverklaring aan de student is uitgereikt. Verder wordt de term 'AMvB -onderdeel' in de programmatuur gewijzigd in 'Beroepsgericht-onderdeel'. Deze wijzigingen zullen in ieder geval impact hebben op DUO. De impact op de softwareleveranciers en de instellingen zal nog nader moeten worden bepaald. Deze wijzigingen zijn wat DUO betreft maakbaar per 1 augustus 2025. De haalbaarheid is afhankelijk van de prioritering van de totale prioritering binnen het MBO domein.

Wijzigingen voor de niet bekostigde opleidingen in RIO betreffen het introduceren van een nieuwe leerweg namelijk de loopbaanbegeleidende leerweg (LBL). Ook moet worden opgenomen of het een deel van een opleiding betreft of een volledige opleiding. In de overleggen met uw medewerkers kwam naar voren dat een tweetal termen in RIO en ROD aangepast moeten worden. Dit zal meegenomen worden in zowel ROD als RIO.

Deze wijzigingen zullen in ieder geval impact hebben op DUO. De impact op de softwareleveranciers en de instellingen zal nog nader moeten worden bepaald. Deze wijzigingen zijn wat DUO betreft maakbaar per 1 augustus 2025. Gezien de volle agenda ook bij RIO is de haalbaarheid mede afhankelijk van de prioritering.

Wat betreft de informatieverschaffing en monitoring merk ik ten aanzien van de voornoemde wijzigingen op dat de mogelijkheid om beleidsinformatie te verschaffen zeer beperkt zal zijn. Concreet betekent dit dat de informatieverschaffing vanuit DUO beperkt zal zijn tot of een student een volledige opleiding of een deel van de opleiding in de loopbaanbegeleidende leerweg volgt en of er een mbo-verklaring met al dan niet een praktijkverklaring aan de student is uitgereikt. Indien blijkt dat de informatiebehoefte van OCW over de loopbaanbegeleidende leerweg verder reikt dan voornoemde gegevens dan zal OCW de aanvullende en/of verdiepende informatie over de LBL bij de SBB en/of bij de instellingen moeten ophalen.

In het wetsvoorstel wordt ook geregeld dat er een, voor de IvHO, kostendekkende vergoeding komt als er een eerste aanvraag erkenning vanuit een nog niet bestaande instelling komt. DUO zal bij iedere kwalificerende aanvraag de kostendekkende vergoeding in rekening brengen middels een factuur vanuit DUO-APK. Na ontvangst van het bedrag onder vermelding van het correcte betalingskenmerk / referentienummer zal DUO diverse controles ter verificatie uitvoeren. Bij volledig en correcte ontvangst zal DUO de aanvraag doorsturen richting de IvHO.

De wijze waarop de ontvangen gelden naar OCW kunnen worden teruggeboekt moet in een later stadium met uw financiële beleidsmedewerkers worden afgestemd. Gedurende dit UT-traject is uitgezocht en – wegens strijdigheid met de Rijksbegrotingsvoorschriften - uitgesloten dat DUO deze gelden richting de IvHO doorzet, aangezien het gaat om het bekostigen van een wettelijke taak van de IvHO, terwijl de IvHO in deze geen werkzaamheden ten behoeve van DUO verricht.

Informatieverschaffing en monitoring

In dit deel van het wetsvoorstel komt naar voren dat het CBS dit gaat uitvoeren. Ook is helder dat er geen nieuwe informatiebehoefte bestaat. De benodigde gegevens worden al geleverd aan het CBS ten behoeve van het dashboard. Het dashboard zelf zal wel aangepast moeten worden, maar dat heeft geen consequenties voor DUO.

Scholen/instellingen

Zoals reeds eerder is gemeld dient de impact van de verschillende wijzigingen in ROD en RIO op de softwareleveranciers en/of instellingen nog nader te worden afgestemd tijdens de ketendagen. Uw medewerkers hebben aangegeven dat zij bij de ketendagen aanwezig zullen zijn om deze wijzigingen te presenteren en de impact op te halen. De MBO Raad heeft al aangegeven dat zij teleurgesteld is dat de wens om RIO en ROD beter op elkaar te laten aansluiten niet realiseerbaar is met dit wetsvoorstel.

Kosten

Wat betreft het onderdeel aanpassing onderwijstijd, het onderdeel verkorte opleidingen en het onderdeel informatieversteviging en monitoring zijn er geen consequenties voor DUO en zijn er derhalve geen kosten aan deze wijzigingen verbonden.

Wat betreft de onderdelen Loskoppelen keuzedelen en Niet bekostigde opleidingen zijn wel kosten verbonden. De kosten zijn nog niet bepaald en zullen later naar u toegezonden worden.

Incidentele uitvoeringskosten:

Voor de onderdelen loskoppelen keuzedelen en niet-bekostigde opleidingen zullen incidentele uitvoeringskosten gemaakt moeten worden. Deze kosten zullen in een addendum op deze UT uiteengezet worden.

Structurele uitvoeringskosten:

Ook eventuele structurele uitvoeringskosten zullen in een addendum op deze UT worden meegenomen.

Managementafpraak

Voor drie van de vijf onderdelen van dit wetsvoorstel voorzie ik geen problemen of werkzaamheden voor DUO. Voor twee onderdelen zie ik wel werkzaamheden. Ik stel voor deze op te nemen in de MA2024.

Opdracht

Ik verzoek u binnen acht weken na ontvangstdatum op deze toets te reageren en mij een opdracht te verstrekken voor de uitvoering. Wanneer de opdracht wordt verleend na het verstrijken van deze periode, moet u er rekening mee houden dat een actualisatie nodig kan zijn betreffende haalbaarheid, maakbaarheid en de benodigde uren.

Met vriendelijke groet,

Persoonsgegevens

Persoonsgegevens

Persoonsgegevens